

Ontwikkelingen in Materiaalgericht spel / manipulerend spel - HANTEREN (conceptversie 22 maart 2023)

Vroege ontwikkeling Verkennen van eigenschappen en mogelijkheden van materialen	<i>Voorbeeld</i>	Verdere ontwikkeling Doelgerichter verkennen van functies en effecten van materialen	<i>Voorbeeld</i>	Volgende spelfase Doelgerichter gebruik van materialen	<i>Voorbeeld</i>
Observeren en accepteren wat er gebeurt, zonder commentaar.	<i>Kind duwt knikkers in de klei.</i>	Observeren hoe iets werkt of dat iets gebeurt en benoemen dat. Trekken (soms overhaaste) conclusies.	<i>Kind duwt een knikker in de klei en ontdekt dat er een kuiltje in de klei ontstaat. 'Hé, een kuiltje.'</i> <i>Kind probeert een knikker in koude, nog harde klei te duwen. Dat lukt niet. 'Hier kan geen knikker in.'</i>	Observeren gedetailleerd hoe iets werkt of dat iets gebeurt en benoemen dat. Benoemen ook welke kenmerken NIET aanwezig zijn. Trekken conclusies op basis van meerdere observaties.	<i>Het kind duwt knikkers en andere voorwerpen in de klei. 'Deze maakt een rondje, maar deze maakt een puntje.'</i> <i>'Die heeft geen puntje.'</i> <i>'Als de klei zacht is, kom je dieper.'</i>
gebruiken enkele voor de hand liggende zintuigen; ze raken aan, bekijken, beluisteren.	<i>Het kind luistert naar een muziekdoosje.</i> <i>Het kind voelt aan een pluche doekje.</i>	Gebruiken meerdere zintuigen.	<i>Het kind luistert naar een muziekdoosje en bekijkt het draaimechanisme, terwijl het zelf aan he handeltje draait.</i> <i>Het kind voelt aan een pluche doekje, ruikt eraan en bekijkt de stof.</i>	Gebruiken meerdere zintuigen om gedetailleerd te observeren.	<i>Het kind luistert naar een muziekdoosje en merkt de verschillen in tempo op. Kijkt naar het draaimechanisme en legt verband tussen snelheid van het liedje en van het draaien.</i> <i>Het kind voelt aan een pluche doekje en ruikt eraan. Het doet denken</i>

					<i>aan de hond van zijn burens. Het kind wrijft over de stof en vergelijkt de haartjes met die van de hond.</i>
Zijn gericht op de situatie in het hier en nu, leren in het moment.	<i>Het kind kijkt naar de tuinkers.</i>	Hebben aandacht voor processen en veranderingen.	<i>Het kind merkt op dat de tuinkers langer is dan eerst.</i>	Verklaren hoe iets werkt of waarom iets verandert. Geven (zelfbedachte) verklaring.	<i>Het kind merkt op dat de tuinkers langer is dan eerst. 'Dat komt omdat ie heel veel water heeft gedronken.'</i>
Kijken en doen iets, en blijven hetzelfde doen / herhalen. (effectspel)	<i>Het kind laat een paar korrels mais door de buis van boven naar beneden glijden. Het doet dat nog een keer en nog een keer.</i>	Gaan door trial-and-error op zoek naar effecten, naar oorzaak en gevolg; herhalen met variatie om te onderzoeken hoe ze tot andere effecten kunnen komen.	<i>Het kind laat een paar korrels mais door een buis van boven naar beneden glijden. Het houdt daarna de buis steeds iets minder schuin, en merkt op dat de mais dan langzamer naar buiten komt of binnenin blijft en terugrolt.</i>	bedenken vooraf hoe ze materialen kunnen hanteren of combineren om een effect te bereiken en experimenteren daarmee.	<i>Het kind bedenkt dat het een hele lange route wil maken voor de mais. Het zoekt verschillende buizen bij elkaar en maakt ze aan elkaar.</i>
Verkennen materialen zonder doel, ook ongevormd materiaal, toevallig materiaal, beeldende materialen en constructiemateriaal.	<i>Het kind voelt aan de verf en de haren van de kwast. Het kind drukt zowel de handen als de kwast in de verf en roert. Het kind doet een beetje verf met de hand of met de kwast op papier en herhaalt dat.</i>	Experimenteren met materialen, zoals beeldend en constructiemateriaal: herkennen soms iets in wat er is ontstaan (toevallig product).	<i>Het kind brengt met de kwast verf op het papier en maakt lange strepen. Van links naar rechts, van boven naar beneden, of met een rond einde. Het kind herkent iets in de strepen die het heeft geleverd. 'Hé, dat is een huis!'</i>	Gebruiken verschillende materialen, zoals toevallig materiaal, beeldend materiaal of constructiemateriaal om iets van te maken.	<i>Het kind wil een huis schilderen. Het pakt een kwast, kiest verf uit en gaat aan de slag bij de schildersezal. Het kind doet zijn best om iets te schilderen dat op een huis lijkt.</i>
Verkennen materialen zonder doel, ook	<i>Het kind doet de schaar open en dicht. Het stopt</i>	Hanteren gereedschappen en	<i>Het kind knipt stukjes papier met de schaar.</i>	Hanteren gereedschappen en	<i>Het kind heeft een rondje nodig van papier voor de</i>

<p>gereedschappen en instrumenten.</p>	<p><i>verschillende vingers in de gaten en voelt voorzichtig aan de ijzeren uiteinden.</i></p>	<p>instrumenten als doel op zich (oefenspel).</p>	<p><i>Het knipt en knipt. Het kind heeft weinig aandacht voor de stukjes papier.</i></p>	<p>instrumenten als middel, zoals ze bedoeld zijn; hun aandacht gaat uit naar wat ze ermee voor elkaar willen krijgen.</p>	<p><i>slingers die het maakt. Met de schaar knipt het een rondje uit. (Het gaat niet per sé in één keer goed).</i></p>
<p>Gebruiken materialen of combineren materialen op toevallige en eigen wijze (onconventioneel).</p>	<p><i>Het kind duwt twee schuursponsjes tegen elkaar aan.</i></p>	<p>Gebruiken materialen of combineren materialen geregeld zoals volwassenen (conventioneel), soms op eigen wijze of creatief.</p>	<p><i>Het kind gebruikt een schuursponsje om een mok schoon te boenen.</i></p>	<p>Gebruiken materialen doelbewust op creatieve of inventieve wijze om iets voor elkaar te krijgen</p>	<p><i>Het kind maakt een plastic buis en een schuursponsje met touw aan elkaar vast om een versnellingspook te maken.</i></p>
<p>Imiteren handelingen met materialen globaal; begrijpen vaak niet wat de bedoeling is van de handelingen.</p>	<p><i>Het kind zet meerdere pannetjes in de oven en probeert het deurtje dicht te doen. Het probeert er even later nog een pannetje in te zetten.</i></p> <p><i>Het kind beweegt de bezem heen en weer over de vloer.</i></p>	<p>Imiteren handelingen met materialen preciezer; krijgen oog voor bedoeling van de handelingen.</p>	<p><i>Het kind zet een pannetje in de oven, wacht even en doet dan het deurtje open.</i></p> <p><i>Misschien doet het ook alsof de pan 'heet' is.</i></p> <p><i>Het kind veegt zand bij elkaar met de bezem.</i></p>	<p>Handelen vanuit hun rol met materialen zoals gebruikelijk in de cultuur.</p> <p>Materialen worden soms ingezet om iets anders te verbeelden (bv: kurken zijn 'koekjes').</p>	<p><i>Het kind speelt kok en maakt een pizza. Het doet een bord in de oven en zegt dat dat de pizza is. Het kind stelt de temperatuur in op de oven.</i></p> <p><i>Het kind gebruikt de bezem als 'paard'.</i></p>
<p>Communicatie: gebruiken nauwelijks taal. Geven geen commentaar. Vragen soms aandacht: 'Kijk!', laten iets zien of zoeken oogcontact.</p>	<p><i>Het kind maakt schuimbellen in het sop. Het kijkt op en maakt even oogcontact met de professional.</i></p>	<p>Communicatie: Benoemen of beschrijven wat ze observeren of doen. Geven commentaar. Stellen eenvoudige vragen over wat er gebeurt.</p>	<p><i>Het kind maakt schuimbellen in het sop. 'Kijk, ik maak bellen. Die is groot!' [de bel knapt] 'Hé, hoe kan dat nou?'</i></p>	<p>Communicatie: redeneren over (inzet van) materialen als middel om iets te bereiken.</p>	<p><i>Het kind maakt schuim in het sop met een garde. 'Als je hier heel hard mee klopt, krijg je heel veel schuim.'</i></p>